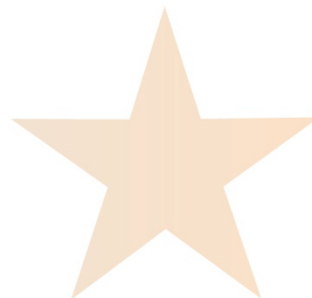

Pamatnostādnes

par kapitāla pasākumiem pret risku nenodrošinātu aizņēmēju
kreditēšanai ārvalstu valūtā saskaņā ar uzraudzības pārbaudes un
novērtējuma procesu (*SREP*)

Pamatnostādnes par kapitāla pasākumiem pret risku nenodrošinātu aizņēmēju kreditēšanai ārvalstu valūtā saskaņā ar uzraudzības pārbaudes un novērtējuma procesu (*SREP*)

Saturs

1.	EI pamatnostādnes par kapitāla pasākumiem pret risku nenodrošinātu aizņēmēju kreditēšanai ārvalstu valūtā saskaņā ar uzraudzības pārbaudes un novērtējuma procesu (<i>SREP</i>)	3
I sadaļa.	Temats, darbības joma un definīcijas	4
II sadaļa.	Prasības attiecībā uz kapitāla prasībām pret risku nenodrošinātu aizņēmēju kreditēšanai ārvalstu valūtā <i>SREP</i> ietvaros	5
II.1.	Piemērošanas sliekšnis	5
II.2.	Process	6
II.3.	Ar kreditēšanu ārvalstu valūtā saistītā riska pārvaldības novērtēšana	6
II.4.	Kapitāla pietiekamības novērtēšana	8
II.5.	Uzraudzības pasākumu piemērošana	10
II.6.	Mijiedarbība ar makroprudenciāliem pasākumiem	12
III sadaļa.	Noslēguma noteikumi un īstenošana	13

1. EBI pamatnostādnes par kapitāla pasākumiem pret risku nenodrošinātu aizņēmēju kreditēšanai ārvalstu valūtā saskaņā ar uzraudzības pārbaudes un novērtējuma procesu (*SREP*)

Pamatnostādņu statuss

Šajā dokumentā ir izklāstītas pamatnostādnes saskaņā ar 16. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Regulā (ES) Nr. 1093/2010 (turpmāk — “EBI regula”), ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Banku iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/78/EK. Saskaņā ar EBI regulas 16. panta 3. punktu kompetentajām iestādēm ir jā dara viss iespējamais, lai ievērotu pamatnostādnes.

Pamatnostādņēs ir izklāstīti EBI uzskati par pienācīgu uzraudzības praksi Eiropas finanšu uzraudzības sistēmā jeb par to, kā konkrētajā jomā būtu piemērojams Savienības tiesiskais regulējums. Tāpēc EBI sagaida, ka visas kompetentās iestādes, kurām šīs pamatnostādnes ir paredzētas, tās ievēros. Kompetentajām iestādēm, uz kurām attiecas pamatnostādnes, tās ir jāievēro, atbilstīgi iekļaujot tās savā uzraudzības praksē (piemēram, grozot tiesisko regulējumu vai uzraudzības procedūras).

Ziņošanas prasības

Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1093/2010 16. panta 3. punktu kompetentajām iestādēm līdz 2014. gada 28. februārim ir jāpaziņo EBI, vai tās ievēro vai paredz ievērot šīs pamatnostādnes, vai jānorāda neievērošanas iemesli. Ja līdz norādītajam termiņam paziņojums netiks iesniegts, EBI uzskatīs, ka kompetentās iestādes neievēro šīs pamatnostādnes. Paziņojums jānosūta uz e-pasta adresi compliance@eba.europa.eu, izmantojot 5. daļā sniegto veidlapu un norādot atsauci “EBA/GL/2013/02”. Paziņojumu iesniedz personas, kurām ir attiecīgās pilnvaras ziņot par to, vai viņu pārstāvētā kompetentā iestāde izpilda ievērošanas pienākumu.

Paziņojumi tiks publicēti EBI tīmekļa vietnē atbilstīgi EBI regulas 16. panta 3. punktam.

I sadaļa. Temats, darbības joma un definīcijas

1. Saskaņā ar Eiropas Sistēmisko risku kolēģijas 2011. gada 21. septembra ieteikumu par kreditēšanu ārvalstu valūtā (ESRK/2011/1), jo īpaši E ieteikumu "Kapitāla prasības", šīs pamatnostādnes attiecas uz kapitāla pasākumiem pret risku nenodrošinātu aizņēmēju kreditēšanai ārvalstu valūtā saskaņā ar Kapitāla prasību direktīvas (KPD) 97. pantā noteikto uzraudzības pārbaudes un novērtējuma procesu (*SREP*).
2. Šīs pamatnostādnes attiecas uz tādiem privātiem kredītņēmējiem un aizņēmējiem MVU sektorā, kuri nav nodrošināti pret risku un ir kreditēti ārvalstu valūtā. Šajās pamatnostādnēs piemēro šādas definīcijas.

"ārvalstu valūta" ir jebkura valūta, kas nav likumīgais maksāšanas līdzeklis aizņēmēja dzīvesvietas valstī;

"kreditēšana ārvalstu valūtā" ir aizņēmēju kreditēšana neatkarīgi no kredīta pakalpojuma juridiskās formas (piemēram, atliktie maksājumi vai līdzīgi finansiālie atvieglojumi) valūtās, kas nav likumīgie maksāšanas līdzekļi aizņēmēja dzīvesvietas valstī;

"pret risku nenodrošināti aizņēmēji" ir tādi privātie kredītņēmēji un aizņēmēji MVU sektorā bez dabiska vai finanšu nodrošinājuma, kurus ietekmē aizdevuma un nodrošinājuma valūtu nesakritība. Dabisks nodrošinājums ietver gadījumus, kuros aizņēmēji gūst ienākumus ārvalstu valūtās (piemēram, naudas pārvedumi / eksporta ieņēmumi), savukārt finanšu nodrošinājums parasti nozīmē līgumu ar finanšu iestādi;

"nelineāra kredītriska un tirgus riska attiecība" rodas gadījumos, kad valūtas kursa svārstības, kas ir tirgus risku ietekmējošs faktors, var radīt nesamērīgu ietekmi uz vispārējo kredītriska līmeni. Šajā saistībā valūtas kursa svārstības var ietekmēt aizņēmēju kredītspēju, iespējams, potenciālo riska darījuma vērtību saistības neizpildes gadījumā un nodrošinājumu vērtību, tādējādi būtiski ietekmējot kredītrisku.

3. Pamatnostādnes ir paredzētas kompetentajām iestādēm. Galvenā uzmanība šajās pamatnostādnēs ir pievērsta *SREP*, lai nodrošinātu, ka iestāžu rīcībā ir pienācīgi pasākumi, stratēģijas, procesi un mehānismi, lai noteiktu, izteiktu skaitliski un pārvaldītu ar kreditēšanu ārvalstu valūtā saistīto risku un lai nodrošinātu, ka iestādēm ir pietiekams iekšējais kapitāls, atbilstīgi tā veidi un sadalījums attiecībā uz risku, kas saistīts ar kreditēšanu ārvalstu valūtā. Ja šā procesa rezultātā kompetentās iestādes konstatē nepilnības riska pārvaldības pasākumos, stratēģijās, procesos un mehānismos un secina, ka iestāžu rīcībā esošais kapitāls ir nepietiekams, pamatnostādnēs ir noteikts, ka kompetentajām iestādēm būtu jāpieprasa, lai attiecīgās iestādes nodrošinātu efektīvāku ar kreditēšanu ārvalstu valūtās saistīto risku pārvaldību, izmantojot KPD 104. pantā paredzētos pasākumus, un, ja to uzskata par vajadzīgu, attiecīgi nodrošinātu šos riskus ar atbilstošu kapitāla līmeni, tādējādi palielinot iestādes noturību pret valūtas maiņas kursa svārstībām.

-
4. Gadījumos, kad jaunākie dati par attiecīgā klienta nodrošinājuma statusu nav pieejami, būtu jāuzskata, ka šie klienti nav nodrošināti.
 5. Šīs pamatnostādnes attiecas uz katru iestādi atsevišķi visos gadījumos, kad ir nodrošināta atbilstība II sadaļas 1. daļā noteiktajam būtiskuma sliekšnim.
 6. Pamatnostādnes būtu jāpiemēro konsolidētā līmenī, katrai iestādei atsevišķi un attiecīgā gadījumā — subkonsolidētā līmenī, kā arī saskaņā ar KPD (110. pantā) noteikto *SREP* piemērošanas līmeni.
 7. Šajās pamatnostādnēs ir paredzēts katras iestādes atsevišķs novērtējums un papildu prasību piemērošana attiecībā uz pašu kapitālu. Tās papildina citus uzraudzības pasākumus, tostarp makroprudenciālos pasākumus, ko kompetentās iestādes īsteno attiecībā uz kredītēšanu ārvalstu valūtā, piemēram, augstākas minimālās regulējošās kapitāla prasības. Kompetentajām iestādēm *SREP* ietvaros būtu jāturpina novērtēt visu šādu pasākumu piemērotību.

II sadaļa. Prasības attiecībā uz kapitāla prasībām pret risku nenodrošinātu aizņēmēju kredītēšanai ārvalstu valūtā *SREP* ietvaros

8. Saskaņā ar KPD 97. pantu kompetentajām iestādēm *SREP* ietvaros būtu jānosaka, vai iestāžu īstenotie pasākumi, stratēģijas, procesi un mehānismi, kā arī to rīcībā esošais pašu kapitāls nodrošina pareizu pārvaldību un tā riska segumu, kas saistīts ar kredītēšanu ārvalstu valūtā. Tas nepārprotami paredz, ka kompetentajām iestādēm būtu jāpārskata *ICAAP* pasākumu un iekšējā kapitāla aprēķināšanas atbilstība attiecībā uz kredītēšanu ārvalstu valūtā. Dalībvalstīm būtu jāpiemēro turpmāk izklāstītās prasības, ņemot vērā ierosinātajos īstenošanas tehniskajos standartos (ĪTS) par cieši korelētām valūtām uzskaitītās cieši korelētās valūtas atbilstīgi KPR 354. panta 3. punktam un KPR 354. panta prasībām¹.

II.1. Piemērošanas sliekšnis

9. Šīs pamatnostādnes piemēro katrai iestādei atsevišķi visos gadījumos, kad ir nodrošināta atbilstība turpmāk norādītajam būtiskuma sliekšnim²:

Ārvalstu valūtā denominēti aizdevumi pret risku nenodrošinātiem aizņēmējiem veido vismaz 10 % no iestādes kopējā aizdevumu portfeļa (nefinansu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegtā aizdevumu kopsumma), ja šāds kopējais aizdevumu portfelis veido vismaz 25 % no iestādes kopējiem aktīviem.

Kompetentajām iestādēm pamatnostādnes būtu jāpiemēro arī tad, ja iestāde neatbilst iepriekš minētajam sliekšnim, bet tās uzskata, ka risks, kas saistīts ar nenodrošinātu aizņēmēju kredītēšanu ārvalstu valūtā, iestādei ir būtisks. Kompetentajām iestādēm šādā gadījumā ir jāpamato un jādokumentē ikviens lēmums neievērot iepriekš norādīto sliekšni, piemēram, pamatojoties uz turpmāk norādītajiem kritērijiem: kopš pēdējā aprēķina ievērojami palielinājies iestādes ārvalstu valūtā piešķirto

¹ Šajos ĪTS iekļautās valūtas reizi gadā tiks atjauninātas, tādējādi šis saraksts nebūtu jāuzskata par galīgu.

² Aprēķina pēc kompetentās iestādes pieprasījuma, ne biežāk kā reizi gadā.

aizdevumu apjoms, negatīva maiņas kursa tendence būtiskai ārvalstu valūtai, kurā denominēti iestādes aizdevumi.

II.2. Process

10. Pamatnostādnes paredz šādu procesu:

- i) kompetentajām iestādēm būtu jāpieprasa, lai iestādes identificē risku, kas saistīts ar nenodrošinātu aizņēmēju kredīvēšanu ārvalstu valūtā;
- ii) kompetentajām iestādēm būtu jānosaka, vai šis risks ir būtisks tāpēc, ka tas atbilst sliekšnim, vai arī tāpēc, ka kompetentās iestādes to tik un tā uzskata par būtisku;
- iii) ja ar kredīvēšanu ārvalstu valūtā saistītais risks ir būtisks, kompetentajām iestādēm būtu jāsapņā, ka iestādes atspoguļos risku savos *ICAAP*;
- iv) kompetentajām iestādēm *SREP* ietvaros būtu jāizskata kredīvēšanai ārvalstu valūtās piemērotā pieeja *ICAAP* (turpmāk tekstā II sadaļas 3. un 4. daļa);
- v) ja ar kredīvēšanu ārvalstu valūtā saistītā riska noteikšanai un pārvaldībai, kā arī izteikšanai skaitliskā formā paredzētos pasākumus, stratēģijas un mehānismus kompetentās iestādes uzskata par neatbilstošiem un esošos kapitāla līmeņus — par nepietiekamiem, lai segtu risku, kas saistīts ar nenodrošinātu aizņēmēju kredīvēšanu ārvalstu valūtā, kompetentajām iestādēm saskaņā ar KPD 104. pantu būtu jāpiemēro pienācīgi pasākumi, lai novērstu šīs nepilnības, tostarp pieprasot, lai iestādei būtu pieejams papildu kapitāls (II sadaļas 5. daļa);
- vi) ja iestāde ietilpst pārrobežu grupā, ar kredīvēšanu ārvalstu valūtā saistītā riska novērtējuma rezultāti jāiekļauj kopējā lēmuma pieņemšanas procesā, kā norādīts KPD 113. panta 1. punktā.

II.3. Ar kredīvēšanu ārvalstu valūtā saistītā riska pārvaldības novērtēšana

11. Saistībā ar risku, ko rada kredīvēšana ārvalstu valūtā, kompetentajām iestādēm *SREP* ietvaros būtu jānovērtē turpmāk norādītie aspekti.

- Valūtas kursa režīma veids.
 - Kompetentajām iestādēm būtu jāaplūko ar kredīvēšanu ārvalstu valūtā saistītais risks, ņemot vērā to valūtu režīmus, kurās ir kredīvēti pret risku nenodrošināti aizņēmēji, un tām īpaši būtu jāņem vērā tas, vai i) vietējā valūta un ārvalstu valūta ir cieši saistītas (saskaņā ar tiesību aktiem vai attiecīgo tautsaimniecību vai monetāro sistēmu tuvuma dēļ), ii) pastāv valūtas pārvaldes vai piesaistīts valūtas kursa režīms un iii) pastāv nepiesaistīts režīms. Turpmāko iespējamo valūtas maiņas kursa svārstību apjoms un modelis parasti ir atkarīgs no valūtas un valūtas režīma.
 - Kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina, ka iestādes labi izprot turpmākās iespējamās tendences un maiņas kursu pastāvīgo svārstīgumu saistībā ar ekonomisku (reālu) valūtas kursa risku, t. i., nepaļaujoties tikai uz valūtas kursa režīma *de jure* klasifikāciju. Proti, tām būtu jānodrošina, lai iestādes regulāri novērtētu valūtas maiņas kursa svārstību ietekmi uz aizņēmēju kredīvēšanu, jo valūtas maiņas kursu svārstības rada pastāvīgu risku neatkarīgi no valūtas kursa režīma.

-
- Iestādes procesi, kas saistīti ar ārvalstu valūtā izsniegto kredītu risku.
 - Kompetentajām iestādēm būtu jāpārlicinās, ka iestādes ir ieviesušas politiku attiecībā uz kredītēšanu ārvalstu valūtā un šajā politikā ir sniegta skaidra norāde par tā riska toleranci, kas saistīts ar kredītēšanu ārvalstu valūtā, ņemot vērā iestādes pašrisku apjomu, un jānosaka ārvalstu valūtā izsniegto kredītu portfeļu un valūtu absolūtie un relatīvie ierobežojumi (limiti). Kompetentajām iestādēm būtu jāveic iestāžu riska pārvaldīšanas politikas, kā arī ar kredītēšanu ārvalstu valūtā saistīto procesu novērtēšana un jāizvērtē, vai nepastāv būtiski ar kredītēšanu ārvalstu valūtā saistīti riska aspekti, kas nav ietverti iestāžu izstrādātajās riska pārvaldīšanas politikās.
 - Kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina, ka risku noteikšanas procesi iestādēs pienācīgi aptver ar kredītēšanu ārvalstu valūtā saistītos riskus.
 - Kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina, ka iestādes ir ieviesušas atbilstošas riska kontroles procedūras klientu novērtēšanai un kredītu ārvalstu valūtā piešķiršanai, kurās tiek ņemts vērā ar kredītēšanu ārvalstu valūtā saistītais risks, piemēram, iestādes izmanto atbilstošas riska cenas noteikšanas un nodrošinājuma prasības. Kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina, ka iestādes savās riska novērtēšanas procedūrās ņem vērā valūtas maiņas kursa iespējamo izmaiņu ietekmi.
 - Kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina, ka iestādes pastāvīgajā risku uzraudzībā ietver ar kredītēšanu ārvalstu valūtā saistīto risku uzraudzību un uzraudzības nolūkos nosaka darījumiem atbilstošus riska sliekšņus. Kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina, lai iestāžu procedūras paredzētu reāli īstenojamus, tūlītējus un atbilstošus preventīvos pasākumus (piemēram, papildu nodrošinājuma pieprasīšanu utt.) visos gadījumos, kad riska sliekšņi tiek pārkāpti.
 - Valūtas maiņas kursa svārstību ietekme.
 - Kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina, ka iestādes pienācīgi ņem vērā valūtas maiņas kursa svārstību ietekmi uz aizņēmēju kredītreitingu/vērtējumu un parāda apkalpošanas spēju, kā arī riska cenas noteikšanas un kapitāla piešķiršanas kārtību.
 - Kompetentajām iestādēm būtu jāpārlicinās, vai iestādes ir ieviesušas pienācīgas procedūras pastāvīgai attiecīgo valūtas maiņas kursu svārstību uzraudzībai un iespējamās ietekmes novērtēšanai attiecībā uz kredītsaistībām un ar tām saistīto kredītrisku gan individuālo darījumu, gan portfeļu līmenī.
 - Turklāt kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina, ka iestādes periodiski pārskata aizņēmēju nodrošinājuma pret risku statusu, jo tas laika gaitā var mainīties, un iestādēm vajadzētu novērst to aizņēmēju nepareizu klasifikāciju, kuru stāvoklis ir mainījies. Ciktāl tas ir juridiski iespējams, šāda aizņēmēju nodrošinājuma pret risku stāvokļa uzraudzība būtu jāiekļauj iestāžu un aizņēmēju aizdevuma piešķiršanas noteikumos. Ja iestādei nav pieejama jaunākā informācija par nodrošinājuma statusu, kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina, ka aizņēmējs riska novērtēšanas sistēmās un *ICAAP* ietvaros tiek uzskatīts par nenodrošinātu aizņēmēju.

II.4. Kapitāla pietiekamības novērtēšana

12. Kompetentajām iestādēm būtu jāpārlicinās, ka iestādes savās riska novērtēšanas sistēmās un *ICAAP* pienācīgi iekļauj risku, kas saistīts ar nenodrošinātu aizņēmēju kredīšanu ārvalstu valūtā. Proti, kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina, lai

- iestāžu risks, kas saistīts ar kredīšanu ārvalstu valūtā, nepārsniegtu to gatavību uzņemt risku un
- lai *ICAAP* būtu pienācīgi aplūkots risks, kas saistīts ar kredīšanu ārvalstu valūtā, tostarp riska koncentrācija vienā vai vairākās valūtās.

13. Neatkarīgi no tā, kā iestādes uz kredītrisku un tirgus risku attiecina tos riskus, kurus rada kredīšana ārvalstu valūtā, kompetentajām iestādēm būtu jāidentificē, kādu pieeju iestādes piemēro nelineārās saiknes starp kredītrisku un tirgus risku noteikšanai, un jānovērtē, vai šāda pieeja ir pareiza.

14. Kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina, lai iestādes

- saglabātu visas riska novērtēšanas sistēmas vispārējo saskaņotību, nodrošinot, ka hipotēzes, kuras izmanto tirgus riska un kredītriska novērtēšanā (ticamības līmenis, turēšanas periods utt.), tiktu vienādi definētas;
- apzinātos, ka ārvalstu un vietējā valūtā izsniegtu kredītu portfeļiem var būt ievērojami atšķirīgi saistību nepildīšanas iemesli, un tāpēc, novērtējot iespējamus zaudējumus no kredītu izsniegšanas, jāvērtē katra valūta atsevišķi;
- ņemtu vērā valūtas maiņas kursu svārstību ietekmi uz saistību neizpildes varbūtību;
- ņemtu vērā faktu, ka pat tad, ja iestādes sevi nodrošina pret risku, kas saistīts ar valūtu kursu svārstībām, tomēr ar aizņēmēju starpniecību tās var tikt pakļautas tirgus riskam. (Tirgus riska mazināšanas pasākumi var izrādīties neefektīvi, ja aizņēmēji, kuriem aizdevums izsniegts ārvalstu valūtā, neizpilda saistības, jo īpaši tad, ja kredītu nodrošinājuma vērtība ir noteikta vietējā valūtā. Šādā gadījumā iestādes ciestu kredītzaudējumus aizņēmēju saistību neizpildes dēļ, un vienlaikus tās būtu pakļautas zaudējumiem saistībā ar tirgus risku, kas rodas no risku mazināšanas pasākumu pārtraukšanas.

15. Turklāt kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina, lai iestādes piesardzīgi un tālredzīgi noteiktu tā kapitāla apjomu, kas vajadzīgs, lai segtu riskus, kuri saistīti ar kredīšanu ārvalstu valūtā, ietverot koncentrācijas riska aspektu, jo īpaši pievēršoties vienas (vai vairāku) valūtu koncentrācijai, jo valūtas maiņas kursa svārstības ir kopīgs riska faktors, kas vienlaikus ietekmē daudzu aizņēmēju nespēju izpildīt saistības. Kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina, ka iestādes sniedz pamatotu novērtējumu par savu iekšējā kapitāla apmēru, kas paredzēts tā riska segšanai, kurš saistīts ar kredīšanu ārvalstu valūtā.

16. Kompetentajām iestādēm būtu jānovērtē, vai iestāžu rīcībā ir pietiekami liels kapitāls, lai segtu risku, kas saistīts ar kredītēšanu ārvalstu valūtā, kā arī jānovērtē, vai iestādes spēj identificēt nepieciešamā kapitāla apmēra izmaiņu cēloņus un papildu kapitāla avotus, to pieejamību.

17. Kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina, ka iestādes veic visaptverošu kapitāla plānošanu, tostarp ņem vērā nelabvēlīgu scenāriju iestāšanās un iespējamās valūtas maiņas kursa svārstības. Kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina, lai iestādes, īstenojot visaptverošu kapitāla plānošanu, ņem vērā ne tikai izmaiņu tiešo ietekmi, bet arī netiešo ietekmi uz kredītriska parametriem. Ja iestāde ir ieviesusi attīstītus modeļus, tiek sagaidīts, ka kompetentās iestādes novērtēs banku iekšējo modeļu piemērotību risku, kurus rada kredītēšana ārvalstu valūtā, pārvaldīšanai.

18. Pārrobežu iestāžu gadījumā ar kredītēšanu ārvalstu valūtā saistītais risks un tā pārvaldība būtu jāatspoguļo arī kopīgajos lēmumos, kas ir paredzēti KPD 113. pantā un saistītajos EBI tehniskajos standartos, un tas būtu jāapspriež arī saskaņā ar KPD 51. un 116. pantu izveidotajās uzraugu kolēģijās. Ja ar kredītēšanu ārvalstu valūtā saistītais risks ir būtisks meitassabiedrības līmenī, uzņēmējas valsts uzraugiem būtu nekavējoties jāinformē konsolidētie uzraugi.

II.4.1. Stresa testu veikšanas novērtēšana

19. Saskaņā ar „Stresa testu vadlīnijām” (GL 32), kā arī, lai iestādes būtu spējīgas izturēt būtiskas valūtas maiņas kursa svārstības, kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina, ka iestādes savos stresa testu scenārijos — gan iestāžu ICAAP stresa testu, gan portfeļa līmenī veiktu stresa testu ietvaros iekļauj ar ārvalstu valūtu saistītus šokus .

20. Stresa testos attiecīgā gadījumā būtu jāiekļauj šokus valūtas darījumos un to ietekmi uz aizņēmēju spēju veikt aizdevumu atmaksu gan attiecībā uz visu portfeli, gan katru valūtu atsevišķi.

21. Kompetentajām iestādēm būtu jānovērtē iestāžu veiktie stresa testi, tostarp scenāriju izvēle, metodoloģija, infrastruktūra un stresa testu rezultāti, kā arī to izmantojums riska pārvaldībā. Kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina, ka iestāžu stresa testi pietiekamā mērā aptver ar kredītēšanu ārvalstu valūtā saistīto risku un ka, ņemot vērā stresa testu rezultātus, iestādes veic atbilstošus riska mazināšanas pasākumus.

22. Gadījumos, kad stresa testi netiek veikti vai iestāžu stresa testu programmu izvērtējuma rezultātā ir secināts, ka stresa testēšana ir neatbilstoša, kompetentajām iestādēm būtu jāpieprasa koriģējošu pasākumu veikšana. Papildus minētajam kompetentās iestādes var veikt šādus pasākumus:

- ieteikt iestādēm scenārijus;
- veikt uzraugu stresa testus atsevišķās iestādēs;
- īstenot visu sistēmu aptverošus uzraugu stresa testus, kuru pamatā ir kopīgi scenāriji.

II.5. Uzraudzības pasākumu piemērošana

23. Pamatojoties uz II sadaļas 3. un 4. daļā minētās novērtēšanas rezultātiem, tām iestādēm, kuru pasākumi, stratēģijas, procesi un mehānismi, kā arī pašu kapitāls ar kredītešanu ārvalstu valūtā saistīto risku segšanai ir novērtēti kā atbilstoši, papildu uzraudzības pasākumi nav vajadzīgi. Gadījumos, kad šie aspekti tiek uzskatīti par neatbilstošiem, kompetentajām iestādēm būtu jāpiemēro atbilstoši pasākumi, lai novērstu konstatētās nepilnības (piemēram, pieprasot attiecīgo pasākumu, procesu, mehānismu un stratēģiju stiprināšanu, pieprasot papildu nodrošinājumu un/vai uzlabojumus ICAAP metodikās vai citus KPD 104. pantā noteiktos pasākumus).

24. Ja kompetentās iestādes uzskata, ka iestāžu rīcībā nav kapitāla, kas pienācīgi segtu ar kredītešanu ārvalstu valūtā saistīto risku, tām būtu jāpieprasa, lai iestādēm būtu pieejams papildu pašu kapitāls, kas pārsniedz minimālās pašu kapitāla prasības atbilstoši KPD 104. panta 1. punktam. Šādas papildu pašu kapitāla prasības attiecībā uz risku saistībā ar nenodrošinātu aizņēmēju kredītešanu ārvalstu valūtā var piemērot atsevišķi vai kopā ar citiem uzraudzības pasākumiem, kuru mērķis ir uzraudzības pasākumu un darbību ietvaros uzlabot tos pasākumus, stratēģijas, procesus un mehānismus, kas ieviesti, lai pārvaldītu ar kredītešanu ārvalstu valūtā saistīto risku, pamatojoties uz SREP rezultātiem. Pārrobežu banku grupu gadījumā un attiecībā uz EEZ meitasuzņēmumiem uz papildu prasību piemērošanu pašu kapitālam attiecas KPD 112. panta ĪTS izklāstītā procedūra, un par to būtu jāinformē iestāde, paskaidrojot lēmumu.

25. Papildu prasības attiecībā uz pašu kapitālu jāaprēķina, ņemot vērā SREP rezultātus un izmantojot turpmāk izklāstīto metodi, kas paredz, ka kompetentajām iestādēm būtu jāpiemēro pašu kapitālam ar kredītešanu ārvalstu valūtā saistītas prasības, kuru pamatā ir riska novērtējums un SREP rezultāti.

- Kompetentajām iestādēm papildus minimālajām pašu kapitāla prasībām attiecībā uz kredītrisku būtu jāpiemēro papildu pašu kapitāla prasības tādā apmērā, kas atkarīgs no pret valūtas risku nenodrošinātiem aizņēmējiem ārvalstu valūtā izsniegtu aizdevumu īpatsvara, izmantojot šādu formulu:

*Ārvalstu valūtā denominētu, pret risku nenodrošinātiem aizņēmējiem piešķirtu aizdevumu atlikuma procentuālais īpatsvars * 1. pīlāra kapitāla prasības attiecībā uz kredītrisku * pašu kapitāla papildu prasību reizinātājs, pamatojoties uz SREP novērtējumu par risku, kas saistīts ar kredītešanu ārvalstu valūtā,*

kur:

- “pašu kapitāla papildu prasību reizinātājs” būs saistīts ar rezultātiem, kuri iegūti iestādes *SREP* novērtējumā par risku, kas saistīts ar kredītēšanu ārvalstu valūtā, saskaņā ar *GL 39* un *113. panta 1. punkta a)* apakšpunktā minēto īstenošanas regulu³:
 - ja *SREP* vērtējums ir “1” (t. i., ar ārvalstu valūtā veiktu kredītēšanu saistītais risks ir novērtēts kā “zems”) pašu kapitāla papildu prasības nosakāmas 0 līdz 25 % apmērā:
 - ja *SREP* vērtējums ir “2” (t. i., ar ārvalstu valūtā veiktu kredītēšanu saistītais risks ir novērtēts kā “vidēji zems”) pašu kapitāla papildu prasības nosakāmas no 25,1 % līdz 50 % apmērā,
 - ja vērtējums ir “3” — (t. i., ar ārvalstu valūtā veiktu kredītēšanu saistītais risks ir novērtēts kā “vidēji augsts”) pašu kapitāla papildu prasības nosakāmas no 50,1 % līdz 75 % apmērā, un
 - ja vērtējums ir “4” — (t. i., ar ārvalstu valūtā veiktu kredītēšanu saistītais risks ir novērtēts kā “augsts”) pašu kapitāla papildu prasības nosakāmas no 75,1 % līdz 100 % apmērā.
- Pieņemot lēmumu par pašu kapitāla papildu prasību piemērošanu, kompetentajām iestādēm būtu jāņem vērā koncentrācija, kas saistīta ar kredītēšanu dažādās ārvalstu valūtās, vēsturiskais valūtas kursu svārstīgums gadījumos, kad ir konstatējama koncentrācija, valūtas kursa režīmi un šādos režīmos ietvertais svārstīgums.
- Gadījumos, kad saskaņā ar 24. punktā noteikto kārtību kapitāla papildu prasības tiek piemērotas kopā ar citu uzraudzības pasākumu, iepriekš minētajām procentu likmēm ir informatīvs raksturs un tās nav jāpiemēro kā pret iestādēm vērsti soda mērs.
- Metodi var piemērot arī katram portfelim atsevišķi, ja kompetentās iestādes *SREP* vērtējumu veic atsevišķiem portfeļiem. Šajā gadījumā formula pašu kapitāla papildu prasību aprēķināšanai attiecībā uz atsevišķiem portfeļiem ir šāda:

*Ārvalstu valūtā denominētu, nenodrošinātiem aizņēmējiem piešķirtu aizdevumu atlikuma procentuālais īpatsvars konkrētā portfelī * 1. pīlāra kapitāla prasības attiecībā uz kredītrisku konkrētā portfelī * pašu kapitāla papildu prasību reizinātājs, pamatojoties uz SREP novērtējumu riskam, kas saistīts ar nenodrošinātu aizņēmēju kredītēšanu ārvalstu valūtā, attiecībā uz konkrētu portfeli.*

26. Ja iestāde ietilpst pārrobežu banku grupā, lēmumu par pašu kapitāla papildu prasībām pieņem kopēja lēmuma pieņemšanas procesa, kā noteikts *KPD 113. panta 1. punktā*, ietvaros.

27. Pieeja, kas paredz noteikt pašu kapitālam papildu prasības, pamatojoties uz *SREP*, ir piemērota pašu kapitāla papildu prasību aprēķināšanai attiecībā uz konkrētu iestādi. Minētā pieeja neierobežo kompetentās vai norīkotās iestādes 2. Pīlāra ietvaros īstenot *KPD 103. pantā* noteiktās tiesības, proti, iestādēm ar līdzīgiem riska profiliem vai iestādēm, kuras varētu saskarties ar līdzīgiem

³ Gaidot pamatnostādņu par „kopēju procedūru un metodēm uzraudzības pārbaudes un novērtējuma procesam” izstrādes pabeigšanu atbilstīgi *KPD 107. panta 3. punktam*, atsauces un kalibrēšanas pamatā ir kopējā *GL 39* paredzētā novērtēšanas metodika. Tiklīdz tiks pabeigta pamatnostādņu izstrāde atbilstīgi *107. panta 3. punktam*, šis punkts tiks pārskatīts.

riskiem vai radīt līdzīgus riskus finanšu sistēmai, sistēmas ietvaros piemērot augstākas pašu kapitāla papildu prasības.

II.6. Mijiedarbība ar makroprudenciāliem pasākumiem

28. Lai novērstu piemēroto pašu kapitāla papildu prasību dublēšanos, kompetentajām iestādēm, piemērojot iepriekš izklāstīto metodi, būtu jāņem vērā arī visi makroprudenciālie pasākumi vai citi attiecīgo iestāžu (t. i., makroprudenciālo iestāžu) veiktie atbilstošie pasākumi, kas paredz, ka iestāžu rīcībā jābūt papildu kapitālam ar ārvalstu valūtā piešķirtu kredītu saistītiem riskiem.

29. Ja makroprudenciālie pasākumi ir īstenoti, kompetentajām iestādēm būtu jānovērtē:

- i) vai pasākuma struktūras dēļ tā ietekme attiecas uz visām iestādēm, kurām ir raksturīgs tāds risks vai uzņēmējdarbības profils, uz kuru ir vērsts makroprudenciālais pasākums (piemēram, ja makroprudenciālais pasākums paredz, ka kompetentās iestādes novērš ar ārvalstu valūtā piešķirtu kredītu saistīto risku, izmantojot palielinātu riska svarus, kas piemērojami ārvalstu valūtā denominētiem aizdevumiem, tad pasākums aptverts tikai tās iestādes, kas ar kredītrisku saistīto minimālo kapitāla prasību aprēķinam piemēro standartizēto pieeju, un tāpēc iestādes, kas piemēro *IRB* pieejas, netiktu tieši ietekmētas), un
- ii) vai makroprudenciālais pasākums pienācīgi novērš atsevišķu iestāžu ar ārvalstu valūtā piešķirtu kredītu saistītā riska līmeni.

30. Pamatojoties uz šiem novērtējumiem, kompetentajām iestādēm būtu jāveic turpmāk izklāstītie pasākumi.

- i) Ja makroprudenciālais pasākums tā struktūras īpatnību dēļ neaptver konkrētu iestādi (kā minēts 27.punkta i) apakšpunktā), kompetentās iestādes var apsvērt makroprudenciālā pasākuma paplašināšanu, tajā tieši iekļaujot neaptvertās iestādes, piemēram, piemērojot tādus pašus zemākos riska svarus attiecībā uz ārvalstu valūtā izteiktiem kredītiem, ko savos riska modeļos izmanto *IRB* iestādes, un nosakot tos tādā pašā līmenī kā makroprudenciālā pasākuma īstenošanas ietvaros palielinātie riska svāri iestādēm, kuras izmanto standartizēto pieeju. Tad būtu sagaidāms, ka *IRB* iestādes piemēros šos noteiktos riska svarus savos modeļos, un atšķirība starp normālu pašu kapitāla prasības aprēķinu (pirms papildu prasību riska svāriem piemērošanas) un vēlāku aprēķinu tiktu uzskatīta par pašu kapitāla papildu prasību attiecībā uz risku, kas saistīts ar kredītešanu ārvalstu valūtā. Iepriekš minēto var ilustrēt ar turpmāk sniegto piemēru.

	Banka, kas izmanto standartizēto pieeju kredītriska kapitāla prasību aprēķinam	Banka, kas izmanto <i>IRB</i> pieeju kredītriska kapitāla prasību aprēķinam
Ar kredītrisku saistītu darījumu ārvalstu valūtā apmērs	100	100
Riska svāri (tiesību aktos noteiktie vai <i>IRB</i> modeļos ietvertie)	35%	15,6%
Makroprudenciāls pasākums	70 % riska svāri attiecībā uz ārvalstu valūtā izteiktiem riskiem	
Makroprudenciālā pasākuma paplašināšana (2. pīlāra papildu pašu kapitāla prasības)		70 % zemākais riska svārs, ko piemēro ārvalstu valūtā izteiktiem riskiem, <i>IRB</i> modeļos
Papildu pašu kapitāla prasības	$((100 \cdot 0,7) - (100 \cdot 0,35)) \cdot \text{min. kapitāla prasības}$	$((100 \cdot 0,7) - (100 \cdot 0,156)) \cdot \text{min. kapitāla prasības}$

- ii) Ja *SREP* rezultāti liecina, ka makroprudenciālais pasākums pienācīgi nenovērš konkrētas iestādes riska līmeni saistībā ar kredīvēšanu ārvalstu valūtā (t. i., ar kredīvēšanu ārvalstu valūtā saistītais risks iestādei ir augstāks nekā vidējais riska līmenis iestādēm, uz kurām ir vērts makroprudenciālais pasākums), tad pasākums būtu jāpapildina ar attiecīgajai iestādei paredzētu kapitāla palielinājumu, izmantojot II.3. sadaļā aprakstīto metodi.

III sadaļa. Noslēguma noteikumi un īstenošana

31. Kompetentajām iestādēm šis pamatnostādnes būtu jāīsteno, pēc galīgās redakcijas publicēšanas laikposmā līdz 2014. gada 30. jūnijam tās iekļaujot savās pārraudzības procedūrās. Pēc tam kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina, lai iestādes nodrošinātu šo pamatnostādņu izpildi.